

Joanna Łuczyńska

Jana Kochanowskiego "O Czechu i Lechu historia naganiona" wobec historiografii polskiej XIX wieku, Jan Malicki, "Ruch Literacki" z. 6 (1977) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 21/2 (68), 170

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ MALICKI Jan: "Decyma pieśni pokutnych" Wacława Potockiego wobec Morsztynowej "Pokuty w Kwartanie". "Prace Naukowe UŚl." nr 99. Prace Historycznoliterackie IV, Katowice 1976, s. 41-57.

Pobieżna lektura wskazuje na podobieństwo "Pokuty w Kwartanie" J. A. Morsztyna (powstałej prawdopodobnie między czerwcem 1651 a majem 1652) i "Decymy pieśni pokutnych" W. Potockiego. Potocki przejął z utworu Morsztyna nie tylko ideę, ale i model kompozycyjny - oba wiersze różnią się jedynie dogmatycznymi nastawieniami autorów: wiersz Morsztyna napisano z pozycji kalwińskich, utwór Potockiego (z wyjątkiem trzech pierwszych pieśni) - w duchu katolickim. To nawarstwienie elementów religii katolickiej i ariańskiej może stanowić świadomy zabieg kompozycyjny autora "Decymy" - celem poety jest ukazanie ewolucji poglądów religijnych. Analiza obu wierszy w pośredni sposób potwierdza przypuszczenie L. Kukulskiego, przypisującego autorstwo "Pokuty" J. A. Morsztynowi.

BP/68/51

K.M.

/II/ MALICKI Jan: Jana Kochanowskiego "O Czechu i Lechu historyja naganiona" wobec historiografii polskiej XVI wieku. "Ruch Literacki" 1977, z. 6, s. 431-445.

Z traktatem Kochanowskiego "O Czechu i Lechu historyja naganiona" wiąże się szereg zagadek badawczych - krytycyzm poety wobec utrwalo-nych ówczesnie przekazów i refleksji historycznych, sposób przedstawie-nia faktów z przeszłości nasuwają wątpliwości interpretacyjne oraz utrud-niają ustalenie daty powstania utworu (wydany po raz pierwszy przez J. Januszowskiego w 1589 r., przedrukowany w wydaniu zbiorowym dzieł w roku następnym). Szczegółowe badania materiałowe, analiza tendencji historiograficznych epoki, wreszcie - informacje biograficzne prowadzą do wniosku, iż napisany w latach 60-ych traktat "jest swoistym głosem w dyskusji, w której starły się dwie postawy: tradycyjna - wywodząca Polaków od postaci biblijnych, potomków Noego, oraz nowoczesna - w pełni renesansowa, kształtująca współczesną rzeczywistość według przekazów historycznych".

BP/68/52

J.Ł.